

Fólkaflokkurin leyp avstað

Við at binda smáu flokkarnar tættari afturat sær, hevur Fólkaflokkurin í startspurtinum lagt seg framum hinar stóru flokkarnar í stríðnum um stjórnarvaldið, heldur Jóannes Hansen, samfelagsfrøðingur, sum ikki heldur tað vera so galið, at valið verður í januar heldur enn í apríl

NÝVAL

Jan Müller

Telvingin um landsins leiðslu eftir lögtingsvalið, sum verður 20. januar, er byrjað, og gongdin hesar seinastu sera turbolentu dagarnar hevur víst, at Fólkaflokkurin miðvist arbeiðir fyri at varðveita smáu flokkarnar tætt at sær. Harvið fer tað illa at bera til at skipa eina samgongu uttan um smáu flokkarnar og Fólkaflokkin.

Hetta er fyrsta viðmerkingin, tá ið vit spyrja Jóannes Hansen, samfelagsfrøðingur, um, hvat hann heldur um politisku støðuna, nú Anfinn Kalsberg, løgmaður, hevur lagt frá sær.

– Hvat hugar tú um?
– Eg havi fleiri ferðir áður víst á tann veruleikan, at síðani Fólkaflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin aftaná valið í 1998 gjørdu meiri

ella minni formella samstarvsavtalu, so hevur tað ikki borið til at skipa samgongu uttan, at hesir flokkarnir hava verið uppi. Tá verður gingið út frá, at ein samgonga millum Tjóðveldisflokkinn og Sambandsflokkinn ikki hevur komið upp á tal. Hvussu styrkin í Løgtinginum verður eftir valið, veit eingin nakað um nú. Men broytingarnar vera neyvan so stórar, at tað hvorki fer at bera til at skipa samgongu ein veg ella annan, uttan Fólkaflokkinn og smáu flokkarnar. Ikki uttan at Sambandsflokkurin og Tjóðveldisflokkurin ganga saman við Javnaðarflokkinum. Higartil hevur hetta verið óhugsandi, men kanska skal einki útiðst eftir brotið, sum nú tykist vera komið millum Fólkaflokkinn og Tjóðveldisflokkinn.

– Men hvi sigur tú, at Fólkaflokkurin miðvist hevur arbeiðt fyri at varðveita smáu flokkarnar tætt at sær?

– Í prosessini hesa vikuna tykist tað sum um sambandið millum smáu flokkarnar og Fólkaflokkinn er styrknað, meðan tað er vinknað millum smáu flokkarnar og Tjóðveldisflokkinn. Sjálvstýrisflokkurin og Miðflokkurin hava báðir boðað frá, at teir hava fult álit á Anfinn Kalsberg sum løgmanni. Tjóðveldisflokkurin hevur sagt, at hann einki álit hevur á løgmanni. Løgmaður segði landsstýrismonnum hjá Tjóðveld-

Jóannes Hansen, samfelagsfrøðingur

isflokkinum úr starvi í gjár. Nú situr Fólkaflokkurin í teimum oljufeløgum, ið teimum smáu flokkunum. Talan er um landsstýri, sum skal gera so lítið, sum tað ber til. Men talan er um eitt landsstýri, og tað skal ikki undirmerkast, tá ið hugsað verður um samgongusamráðingar eftir valið, at tað í valstríðnum hevur verið eitt form-

ligt samstarv millum hesar triggjar flokkarnar, heldur Jóannes Hansen.

– Hvørja samgongu sært tú fyri tær eftir valið?

– Tað veldst fyrst og fremst um valúrslitið. Men eg haldi, at tað hevði einki gjørt, um flokkarnir í valstríðnum boðaðu frá, hvørja samgongu teir kundu hugsað sær. Aðra

staðni, har tað er neyðugt við fleirflokka samgongum, er tað vanligt, at flokkarnir frammanundan siga, hvønn teir kundu hugsað sær sum stjórnarleiðara. Hetta hevur ikki verið vanligt í Føroyum. Eg haldi, at tað hevði verið rimuligt, um veljararnir fingi at vita, hvørja samgongu ymsu flokkarnir miðaðu eftir, heldur Jóannes Hansen.

Sum hjá Waldheim

Tá ið vit spyrja Jóannes Hansen, hvørjar viðmerkingar hann hevur til tað, sum er farið fram seinastu tíðina, so hevur hann ongar viðmerkingar uttan tað, at hann vónar, at politiska arbeiðslagið verður betri og støðið hægri í valstríðnum og eftir valið, enn tað hevur verið hesa seinastu longu tíðina.

Hann heldur annars, at soleiðis sum hetta málið hevur tikið seg upp, so minnr hetta nógv um, tá ið eysturrikski forsetin, Kurt Waldheim, noyddist at leggja politiska kongin:

– Tað var leikluturin, sum hann hevði havt saman við nasistunum undir krígunum, sum innheintaði hann. Tá hevði hann bæði verið ST aðalskrivari og forseti í Eysturriki.

– Hvussu væntar tú valstríðið fer at verða?

– Tað verður skitið millum Tjóðveldisflokkinn og Fólkaflokkinn, sum fara at kasta eftir hvørjum øðrum, at fullveldisprojektið ella sjálvstýrisprojektið nú eftir

øllum at døma fór fyri bakka í tí líkinum, sum tað hevur verið. Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin fara at vera meiri varnir, tí teir skulu ikki traðka við síðuna av og harvið minka um møguleikarnar at koma í samgongu. At valið verður í januar er ikki so galið. Tað er í hvussu so er á allan hátt betri, enn at valið er í apríl og juli, sum tað annars hevur verið tær síðstu ferðirnar. Vit kunnu rokna við, at nýtt landsstýri verður skipað ikki so langt eftir fyrsta februar, og tá eru triggjar góðir mánaðir eftir til politiskt arbeiði, og so kann samgongan rættuliga arbeiða við fíggarlógini fyri 2005, meðan stundirnar ikki vera serliga góðar at gera fíggarlóg fyri 2004, heldur Jóannes Hansen, samfelagsfrøðingur.

Karsten finst at FOÍB

Úttalilsini hjá formanninum í FOÍB, Ben Arabo í Norðurlandahúsinum í vikuni hevur fingið ílt í Karsten Hansen, fígjarmálaráðharra, sum hevur sent eitt rættiliga hvassorðað bræv til FOÍB, sum er áhugafelagið hjá øllum oljufeløgum, ið eru virkin á Føroya-økinum

OLJUSKATTUR

Jan Müller

Fígjarmálaráðið vísir í brævinum til FOÍB á, at tað hevur fingið avrit av fyrilestri, ið Ben Arabo formaður í FOÍB helt á oljuráðstevnunni í Norðurlandahúsinum í vikuni og sigur:

– Lat tað verða sagt bein- anvegin, at tað er long tíð gingin, síðan vit í Fígjar- málaráðnum hava sæð nakað so ósakligt sum nevnda fyrilestur. Fyrilesturin er ikki bert ósakligur, men roynt verður eisini at niðurgera Fígjarmálaráðið og skattaumstingina.

Vit duga als ikki at skilja endamálið hjá FOÍB við

hesum átaki, og kundu eisini gott hugsað okkum at fingið at vita, um hetta eisini er politikurinn hjá teimum oljufeløgum, ið standa aftan fyri FOÍB.

Frá tí fyrireikingarnar byrjaðu til eina føroyska oljuvinnu, hevur Fígjarmálaráðið saman við Toll- og skattstovu Føroya havt eitt sera gott og konstruktívt samskipti við umboð fyri tey oljufeløg, ið hava havt áhuga á føroyska økinum. Vit hava fingið góð ráð frá oljufeløgum og hava greitt teimum frá okkara ætlanum.

Tað var sjálvsagt frá fyrsta degi greitt, at partarnir høvdu mótsætt áhuga-

mál. Oljufeløgini ynsktu eina lóggávu, hareftir tey komu at gjalda minst møgulegan skatt. Endamálið hjá landsstýrinum var ein skattalóggáva, ið gav Føroyum størst møgulegan vinning úr einari oljuvinnu, t.v.s. at skattatrystið á vinnuna skuldi ikki setast so høgt, at hetta kom at ganga út yvir áhugan hjá oljufeløgum at luttaka í einari føroyskari oljuvinnu. Hinvegin skuldi skatturinn heldur ikki veða so lægur, at landið fekk minni inntøku enn tað annars var møgulegt.

Oljuskattalóggávan, sum er galdandi í dag, er gjørd við ráðgeving frá enskum,

norskum og donskum serfrøðingum og myndugleikum

– Aðrenn lógirnar vóru lagdar fyri lögtingið, vóru tær til hoyringar hjá relevantum interessentum. Herundir eisini hjá teimum oljufeløgum, ið tá vóru áhuga fyri einari komandi føroyskari oljuvinnu.

Nakað kom av viðmerkingum, men tó ikki so nógv sum vit høvdu væntað. Hædd var tikin fyri teimum viðmerkingum, ið til bar at taka hædd fyri.

Í fyrstani hildu vit, at tað kanska vóru praktiskir byrjunartrupulleikar, ið høvdu fingið Ben Arabo at fara so harðliga fram. .

Tað er ikki óvanligt, at praktiskir trupulleikar eru, tá ein heilt nýggj vinna fer í gongd, men er viljin til staðar bæði hjá vinnu og myndugleikum, verða tílíkir trupulleikar loystir á ein skynsaman hátt.

Tílíkir trupulleikar eiga ikki at taka professionell oljufólk av fótum.

Vit undrast tí framvegis yvir, hvat tað er, ið fær FOÍB at taka tílík stig stendur í brævinum frá Karsten Hansen. Fígjarmálaráðharra og Petur Alberg Lamhauge, aðalstjóra.